

Cand.Polit
Christian Jørgensen
Ingemannsvej 12, 2. tv
4180 Sorø

Efterår 2009

Udspil til debat, EU og socialpolitikken...

Forelagt Dagbladet...

De fleste europæiske stater er velfærdsstater i moderne forstand, kendetegnet ved en høj grad af statslig intervention på markedet og en stor og regulerende offentlig sektor, der samtidig sigter på at understøtte social sikkerhed...

Den moderne velfærdsstat er i al beskedenhed en syntese af socialpolitisk udvikling gennem godt 400 år og med bred enighed om målsætninger som bekæmpelse af fattigdom, lighed, adgang til løn, mad og bolig og sikring af uddannelse og sundhed, samt pension...

Midlerne har der derimod været uenighed om, alt efter om man er liberal, konservativ, socialdemokrat eller socialist, herunder især fokus på statens rolle eller mangel på samme...

I en tid, hvor andre dele af den økonomiske politik, f.eks. finans- og pengepolitik, ligger i faste rammer, er det dog naturligt at fokusere på f.eks. socialpolitikken som styrende og stabiliserende element...

I f.eks. EU-sammenhæng kan man derfor diskutere, om ikke der især i de senere år har været en

tendens til harmonisering, også på det socialpolitiske område, ønsket eller ej, men med trods alt en forståelse for denne udvikling, idet det er oplagt at søge fælles løsninger på de fælles problemer, som man også i EU står over for, det gælder f.eks. den demografiske udfordring med voksende ældrebyrde eller fortsat bekæmpelse af den store eller stigende arbejdsløshed..

Historisk set har netop socialpolitikken ellers været en af velfærdsstatens hellige køer og som udgangspunkt et udpræget nationalt anliggende, men i et EU i fortsat ekspansion og udvikling er det naturligt også efterhånden at inddrage socialpolitik i bestræbelserne på fortsat integration..

Udviklingen hidtil tager udgangspunkt i den gamle Rom traktat, der allerede på et tidligt tidspunkt forudså et behov for social sikring og høj beskæftigelse i de enkelte lande..

Den egentlige europæiske sociale ekspansion tog dog først fart i midten af 1980'erne med Europæisk Fælles Akt og det sociale charter, ligesom de sociale målsætninger nøje udbyggedes i forbindelse med etableringen af den økonomiske og monetære union i løbet af 1990'erne, især med fokus på at etablere det indre marked og set i lyset af et ønske om øget mobilitet af arbejdskraft..

I de senere år har man sigtet på at etablere en egentlig europæisk beskæftigelsesstrategi, men en isoleret effekt af denne er endnu uklar, idet man kan sige, at bekæmpelse af arbejdsløshed i samme periode har ændret karakter i faktisk de fleste OECD-lande generelt. Samtidig må man nå frem til at erkende, at etableringen af en egentlig euro-

pæisk beskæftigelsesstrategi også støder mod national tradition og nationale institutioner, og meget står derfor fortsat hen i det uvisse angående et sigte på at gøre bekæmpelse af arbejdsløshed til et fælles anliggende. Set i lyset af et ønske om fortsat socialpolitisk integration må man altså trods alt erkende, at muligheden for fortsat ekspansion synes begrænset...

Samtidig lægger den økonomiske og monetære union med de af mange opfattet for snævre ØMU-bånd visse rent nationaløkonomiske begrænsninger på socialpolitikken...

Man kan forestille sig 2 scenarier:

Det ene hænger sammen med den opfattelse, at ØMU sætter så tilpas store begrænsninger for den førte finanspolitik, at også udgifterne til f.eks. socialpolitik begrænses og dermed også muligheden for at føre en rent national socialpolitik...

Det andet hænger sammen med opfattelse af, at ØMU skaber så tilpas meget stabilitet, at også beskæftigelsen stiger og dermed også afkastet til de offentlige kasser med mulighed for så også ad denne vej socialpolitisk ekspansion...

Det er vanskeligt at vurdere, hvilket af 2 ovenstående scenarier, der er mest fremherskende, men det står i hvert fald klart, at ØMU i disse år er inde i en fase, hvor det er blevet mere udbredt at fravige den ellers fremherskende finanspolitiske fælles disciplin og med mulighed for således og dermed at skabe det nødvendige råderum til fortsat national og social ekspansion...

Udført socialpolitik baserer sig ofte på princippet om at tildele sociale ydelser. Dette princip vil jeg dog isoleret set opfatte som en dårlig og også dyr idé, hvis den ikke følges op af mere aktive tiltag. I et ellers socialpolitisk konsolideret land som Danmark er f.eks. ydelsen revalidering alt for lidt benyttet som alternativ til f.eks. den fortsat meget udbredte (og passive) førtidspension. Under de nuværende forhold risikerer man en unødigt åndelig proletarisering af mange mennesker og gerne fremover fulgt op af således en mere "åndelig", aktiv dimension i socialpolitikken, set som alternativ til de nuværende passive pengeoverførsler..